

BØRNS
VILKÅR

A photograph of a woman with dark hair, wearing a light blue button-down shirt, smiling warmly as she gently touches the hair of a young girl with blonde hair and a floral bow. The woman is looking at the girl with a joyful expression. The background is softly blurred, showing what appears to be a white chair and some greenery.

En tryk daglig modtagelse i dagtilbud

Inspirationshæfte

“Noget af det vigtigste er, at de ansatte evner at tone sig ind på barnet og forstå, at det her *er* svært – de er virkelig kede af det (...) så vi må være sammen med dem i det og bekræfte ”jeg *ser*, at du er ked af det, jeg *ser*, at du er trist, jeg *forstår*, at det er noget møg, når mor går” (...) men så længe vi kan sætte ord på det, tone os ind, trøste, være sammen, så kommer det til at gå godt til sidst.”

/ Pædagogisk leder i vuggestue

Alle børn har brug for en god modtagelse – hver morgen

Det er vigtigt for små børns tryghed, at den daglige overgang mellem livet derhjemme og livet i dagplejen, vuggestuen eller børnehaven er så rolig som mulig. En rolig overgang vil typisk give barnet en god start på dagen i dagtilbuddet, og barnet vil hurtigere blive klar til at lege og lære.

Ofte er det de yngste og nyeste børn i dagtilbuddet, som har mest brug for hjælp til at sige farvel til deres forældre om morgenen. Men det daglige skift mellem hjemmet og dagtilbuddet kan være svært for *alle* – også de børn, som kender huset godt og er vant til at blive afleveret. Derfor er det afgørende at fastholde opmærksomheden på den gode modtagelse af alle børn – hver morgen.

Dette hæfte er til dig, der er leder, pædagog, dagplejer, medhjælper eller på anden vis arbejder i og med dagtilbud.

Her kan du finde inspiration til, hvad I kan gøre for at skabe størst mulig tryghed i den daglige modtagelse af børn.

God fornøjelse!

Sammenfatning

Tre veje til en tryk daglig modtagelse

En tryk modtagelse sætter tonen for resten af dagen. Der er ikke én rigtig måde at modtage børn på, men I kan gøre flere ting for at skabe størst mulig tryk, når et barn afleveres om morgenen.

1. Skab gode rammer for modtagelsen

En tryk daglig modtagelse afhænger i høj grad af de rammer og rutiner, I som personale skaber. Læg derfor en fælles plan for, hvordan modtagelsen skal foregå hos jer. Lav også gerne en klar rollefordeling, så alle ved, hvem der gør hvad om morgenen. Hvis et barn ofte har svært ved at sige farvel til sin forælder, så overvej, om modtagelsen kan foregå på en anden måde eller et andet sted. Prioritér god tid til at give alle børn en tryk start om morgenen, også selvom det sommetider går ud over dagens struktur.

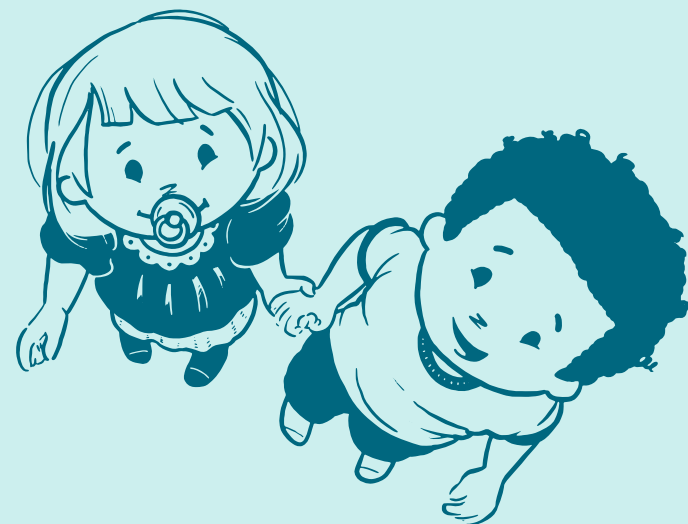
2. Mød barnet med nærvær og faglig nysgerrighed

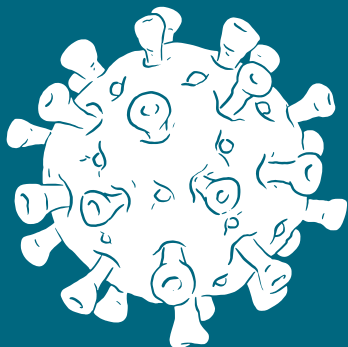
Når du tager imod et barn om morgenen, er det vigtigt, at du er imødekommende, nærværende og nysgerrig på barnets reaktioner og behov i situationen. Tag initiativ fremfor at vente på, at barnet tager kontakt til dig, eller at forælderen beder om din hjælp til at aflevere. Barnet

føler sig set og imødekommet, når dit primære fokus er på ham eller hende, og når du undgår lange snakke med forælderen, hvor barnet er 'tilskuer'. Hvis barnet bliver ked af det, så er det ikke nok at aflede. Sæt i stedet ord på de svære følelser, og vær i dem sammen med barnet. Når I sammen har sat ord på de svære følelser, kan barnet lettere hjælpes videre.

3. Involver forældrene

En tryk daglig modtagelse kræver et tæt samarbejde med barnets forældre. Fortæl dem derfor, hvordan modtagelsen foregår hos jer, og hvorfor I gør, som I gør. Lad også forældrene vide, hvad de kan gøre for at skabe gode rutiner for afleveringen, og snak løbende om, hvordan I hver især synes, overgangen fungerer. Lyt til forældrenes oplevelser, og vær nysgerrig på, hvad forældrene mener, der kan hjælpe barnet, når overgangen er svær.

Corona forandrede manges rutiner

I coronatiden betød restriktionerne, at mange dagtilbud måtte lægge deres rutiner om – det gjaldt også den daglige modtagelse om morgenen. Mange steder blev afleveringen kortere, og børnene måtte sige farvel til deres forældre udenfor. Det betød samtidig, at der kom en voksen ud for at hente barnet, og at der derfor var mere fokus på barnet i afleveringssituationen.

Selvom rammerne og ressourcerne for det pædagogiske arbejde var anderledes end normalt, så kan de mange vigtige erfaringer, som landets dagtilbud gjorde sig i genåbningsperioden, med fordel tages med videre og give anledning til refleksion over modtagelsen.

Derfor vil du undervejs i hæftet blive præsenteret for erfaringer fra coronatiden.

Nærvær og nysgerrige voksne skaber tryghed i modtagelsen

En god daglig modtagelse handler om, at den voksne er opmærksom, imødekommende og ikke mindst parat til at tage imod det enkelte barn. Samtidig må den voksne også være nysgerrig på barnets reaktion på at blive afleveret, og hvad der kan ligge bag barnets reaktion. Børn håndterer nemlig skiftet fra hjem til dagtilbud forskelligt. Men det enkelte barn kan også have brug for noget forskelligt fra morgen til morgen.

Sådan kan I skabe tryghed i den daglige modtagelse af børn. Erfaringer fra forskningsprojekter i bl.a. Danmark viser, at det daglige skift mellem hjem og dagtilbud bliver god, når barnet bliver mødt af en voksen, det kender og er trygt ved, og som er fuldt fokuseret på barnet – en voksen, som lever sig ind i, hvordan barnet har det, og som gør sig umage for at finde frem til, hvad barnet har brug for i situationen.

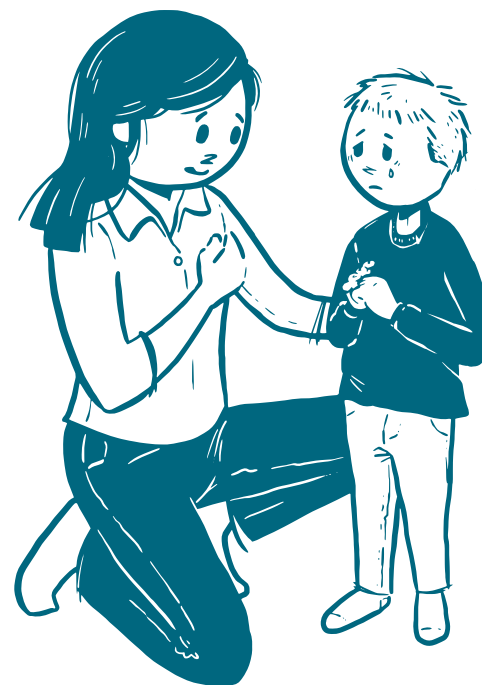
Vær opsøgende og skab kontakt til barnet.

Når du tager imod et barn om morgenen, er det vigtigt, at du er imødekommende og opsøgende. Vent ikke på, at barnet kontakter dig, eller at forælderen beder om din hjælp til at aflevere barnet.

Mød barnet i øjenhøjde, og vis med dit kropssprog, at du er tilgængelig, og at du ser barnet. Det kan du fx gøre ved at have øjenkontakt og snakke med barnet, bruge barnets navn og tilbyde fysisk kontakt med barnet.

Nogle gange er det måske nok for barnet at holde dig i hånden.

Din positive udstråling, dit smil og din rolige stemmeføring hjælper barnet til at føle sig velkommen og trygt.

Når barnet føler en samhørighed med dig, vil det typisk blive mindre frustreret over at skulle sige farvel til sine forældre. Samtidig får forældrene ofte lettere ved at slippe deres barn, når de ser, at barnet har fået god kontakt med dig.

“Når forældrene mærker, at jeg er rigtig glad for lille Magnus, der kommer her – altså, det har jo en afsmittende effekt hele vejen rundt. Vi påvirker hinanden.”

/ Leder i aldersintegreret institution

Hold fokus på barnet fremfor forælderen.

Mød både barn og forælder med et smil og et venligt ansigtsudtryk, når de træder ind i dagtilbuddet om morgenen. Brug først og fremmest tid på at få *barnet* til at føle sig set af dig. For at barnet kan føle sig velkommen, har det brug for, at du hurtigt får skabt en god kontakt mellem dig og barnet.

Tal herefter med forælderen om, hvordan starten på dagen har været for barnet. Det kan hjælpe dig til at finde ud af, hvordan du skal justere dig i forhold til barnet, efter forælderen er gået. Men modtagelsen skal helst ikke blive en lang snak mellem dig og forælderen, hvor barnet bliver 'tilskuer'. Det kan nemlig skabe utryghed for barnet.

“Det kan også være sådan, at der er én, der tager imod barnet, og så en anden der lige fanger forælderen og siger ”vi skal lige høre om det der med søvnen” eller et eller andet, og ellers så bruger vi faktisk Aula til at kommunikere med vores forældre. (...) og ellers så synes jeg, det oftest er bedre, at vi tager snakken ved afhentning fremfor aflevering, fordi når de kommer om morgenen, så har de måske egentlig brug for, at det ikke trækker ud.”

/ Pædagog i vuggestue

Erfaringer fra coronatiden

Corona viste os, at hurtige, udendørs afleveringer gav færre forstyrrelser og mere ro for børnene. Men som tiden gik, begyndte mange medarbejdere og forældre også at mærke ulemperne ved den sparsomme dialog med hinanden. Mange blev altså klar over, hvor vigtig den daglige, uformelle kontakt er for samarbejdet om barnet.

Vidste du, at...

Tryghed opstår, når hjernen opfanger tegn på tryghed

Ny hjerneforskning viser, at *tegn på tryghed* spiller en afgørende rolle for menneskets mulighed for at føle sig tryk. Derfor scanner vi konstant vores omgivelser for tegn på tryghed. Denne mekanisme gælder naturligvis også for små børn.

Tegn på tryghed kan fx være, når barnet møder:

- et venligt ansigtsudtryk
- tilpas og afstemt øjenkontakt
- en blød og melodisk stemme
- en rolig voksen, der smiler, nikker og rækker armene frem mod barnet.

Derimod kan tegn på utryghed være:

- et uvenligt eller udtryksløst ansigt
- manglende, stirrende eller flakkende øjenkontakt
- en hævet, hård eller monoton stemme.

Små børns følelse af tryghed opstår altså ikke i fraværet af utryghed, men afhænger af, om de bliver mødt af voksne, som formår at vise *tydelige tegn på tryghed*. Når barnet opfanger tegn på tryghed, aktiveres den del af nervesystemet, der gør, at barnet kan engagere sig i kontakt og samspil med andre.

Kilde: Porges, 2021.

Vær opmærksom på, hvornår barnet er parat.

Som voksen kan man let komme til at forsøge at styre, hvornår barnet er parat til at sige farvel til sin forælder. Det kan bl.a. ske, hvis man føler, at man har for lidt tid til at tage imod barnet. Så kan man komme til at følge sin egen dagsorden fremfor at koncentrere sig om det, barnet er optaget af.

Men faktisk betyder det noget, at det er barnet selv – og ikke de voksne – der viser, hvornår det er parat. Det kan barnet fx gøre ved at række ud efter dig. Prøv at give barnet mulighed for selv at kravle eller gå hen til dig og på den måde vise, hvornår det er klar til at sige farvel.

Forbliv åben og fagligt nysgerrig.

Børn reagerer forskelligt på at blive afleveret om morgenen – og derfor har de ofte også brug for noget forskelligt.

Nogle børn har brug for din hjælp til at få øje på, hvad de kan lave, eller hvordan de kan blive en del af det, de andre børn laver. Det kan også være, at du skal hjælpe barnet i gang med en genkendelig aktivitet. Nogle børn finder fx tryghed i at lege med det samme legetøj hver morgen. Andre børn har mere brug for at være i tæt kontakt med en velkendt voksen.

For at finde ud af, hvordan du bedst hjælper barnet ind i dagtilbuddet om morgenen, må du først forsøge at sætte dig ind i, hvordan barnet har det, og hvad det er, barnet vil. Følg barnets initiativ ved at kigge på det, barnet gør med sin krop, eller det, barnet kigger på, rækker ud efter eller på andre måder retter sin opmærksomhed imod.

Brug også din viden om barnets vaner og behov. Hvad kan barnet som regel lide at lave? Og hvad er det, der gør, at barnet har det godt og føler sig tryk i andre situationer? Nogle gange må du prøve dig lidt frem, før du finder ud af, hvad der virker i modtagelsen. Det er okay, så længe du er opmærksom på barnets reaktioner på det, du gør.

“Hvis barnet så af én eller anden årsag har haft en svær morgen, eller ikke har lyst til at blive afleveret (...) så sætter vi ord på, ”jamen, jeg vil gerne hjælpe dig med at sige farvel til din far eller mor”. For der er selvfølgelig også nogle morgener, hvor man ikke bare kommer springende ind i vuggestuen og siger ”hej, godmorgen – her er jeg!”.”

/ Pædagog i vuggestue

T røst og sæt ord på barnets følelser.

Det kan være både hårdt og stressende, hvis et barn bliver meget ked af det, når forælderen skal gå. Derfor kan man godt komme til at aflede ved at forsøge at rette barnets opmærksomhed hen på noget andet. Det kan måske nok stoppe barnets gråd for en stund, men ofte vil barnet begynde at græde igen, fordi det ikke får hjælp til at rumme de svære følelser.

Når små børn bliver kede af det, har de nemlig brug for voksnes ro og nærvær til selv at finde ro. Du hjælper derfor barnet bedst ved selv at være rolig og vise med dit ansigtsudtryk og din krop, at du lever dig ind i det, der er svært. Invitér også til et kram, eller tag barnet på skødet eller i hånden. Berøring kan nemlig hjælpe mange børn med at finde ro.

Det kan også hjælpe, at du sætter ord på det, du tror, barnet synes er svært. Du kan fx sige: "Jeg kan godt forstå, du bliver ked af det, fordi mor skal gå. Det er okay. Kom op til mig, så skal jeg trøste dig. Jeg hjælper dig og passer godt på dig. Så kan vi vinke sammen." Det vigtigste er, at barnet mærker, at det er helt okay at være ked af det, fordi mor eller far skal gå – og at det ikke er alene med de svære følelser.

Aftal med forældrene, at du kontakter dem, hvis du eller en anden voksen ikke kan trøste barnet, efter de er gået.

Tydelige rammer og faste rutiner skaber tryghed i modtagelsen

Det skaber tryghed for både børn og forældre, når de ved, der er en voksen, som er parat til at tage imod om morgenen – én som viser initiativ, og som har styringen. Derfor er det vigtigt, at der er tydelige rammer og faste rutiner for afleveringen, og at du tager lederskab i situationen.

Men forsøg ikke at kontrollere situationen så meget, at du kommer til at overse barnets følelser, intentioner og behov. Det er barnet, som skal vise dig, hvornår det er parat til at blive modtaget – ikke omvendt.

Sådan kan I tilrettelægge den daglige modtagelse.

En tryk daglig modtagelse kræver et tæt samarbejde og en løbende dialog med forældrene, og det kræver god organisering og faste rutiner. Du og dine kolleger må derfor lægge en fælles plan for, hvordan modtagelsen skal foregå hos jer. Det kan fx være en god idé, at I laver en klar rollefordeling, så alle ved, hvem der gør hvad om morgenen.

Find det bedste sted at tage imod børn og forældre.

Hvis I oplever, at børnenes ankomst om morgenen ofte skaber meget uro, kan det være en god idé at se nærmere på de fysiske rammer for modtagelsen. Måske er der brug for at ændre indretningen? Eller måske skal modtagelsen flyttes til et andet sted i huset, så det bliver lettere at skabe ro for både de børn, der ankommer, og de børn som allerede er blevet modtaget.

Aftal fx, hvem der tager imod børnene og deres forældre, og hvem der er sammen med de børn, som er blevet afleveret. Overvej også, hvor i rummet du kan placere dig, så det bliver lettere for dig at have fuldt fokus på det barn, der skal modtages. Arbejder du med de yngste børn, kan det for eksempel skabe tryghed, hvis du sidder på gulvet og lader barnet komme til dig i sit eget tempo.

Erfaringer fra coronatiden

Under corona oplevede mange børn at blive afleveret på legepladsen, "ved lågen" eller i døren til dagtilbuddet. Og mange steder oplevede personalet, at afleveringen på den måde blev hurtigere afsluttet, og at den samtidig blev både nemmere og tryggere.

Men ikke alle børn og forældre blev mere trygge af, at afleveringen foregik "ved lågen". For mange forældre betød de korte, udendørs afleveringer, at de mistede føling med, hvordan deres barn havde det i dagtilbuddet. Og flere børn savnede at kunne sige farvel til deres forældre indenfor.

Der blev kø ved lågen

Under corona kom der mange steder fokus på en hurtigere aflevering, bl.a. fordi flere børn og forældre stod i kø ved lågen eller i døren til dagtilbuddet. Nogle vænnede sig til de hurtige afleveringer – men det gjaldt ikke alle.

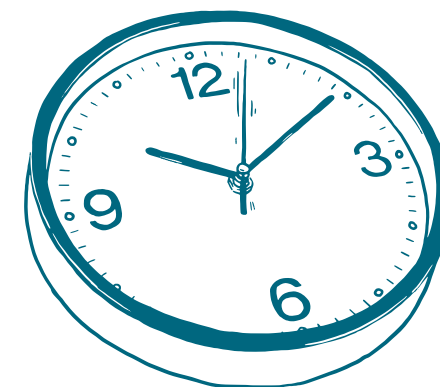
Fleere forældre og medarbejdere oplevede det som stressende, at de skulle skynde sig at aflevere og modtage børnene om morgenen. Og fordi modtagelsen blev lidt forhastet, oplevede flere også, at de hurtige afleveringer var med til at gøre børnene mere utrygge og kede af det.

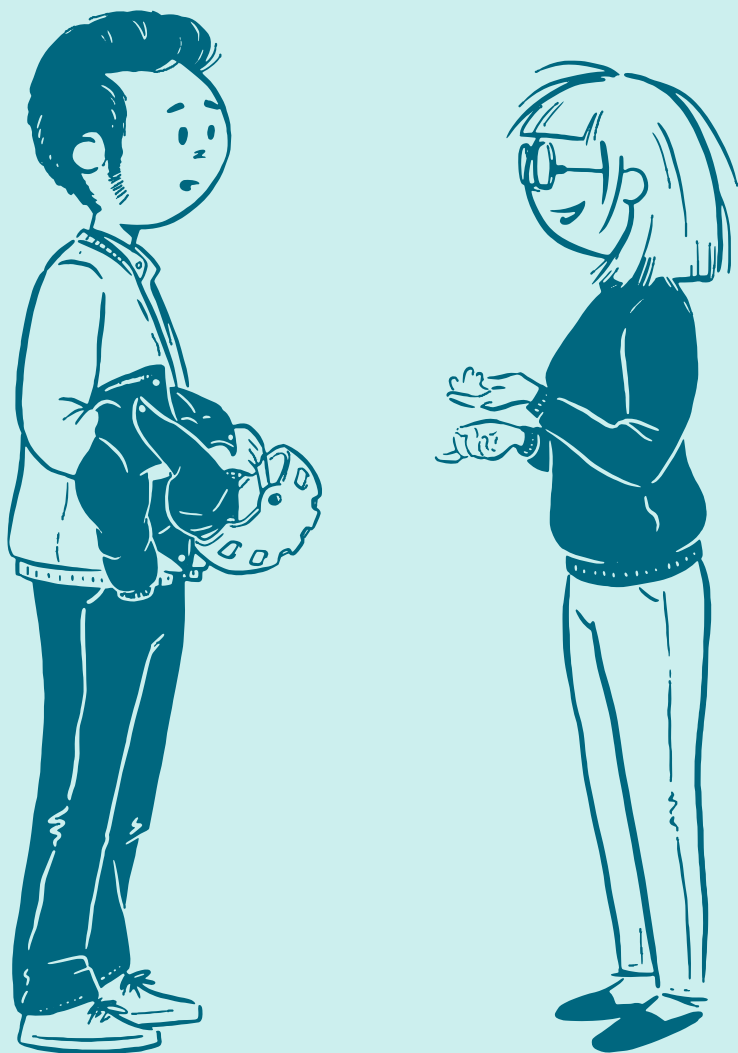
Priorité god tid til modtagelsen.

Det er vigtigt, at du tager dig god tid til at være der for barnet i modtagelsen. For hvis barnet mærker, at du har travlt med at få sendt mor eller far ud ad døren, kan det blive utrygt.

Forsøg derfor at give barnet og forælderen den tid og opmærksomhed, de har brug for – også selvom det måske udskyder morgensamlingen i fem minutter. I kan også på forhånd aftale, hvem der står for modtagelsen af børnene, og hvem der afholder morgensamlingen. På den måde opstår der ikke unødvendig uro på stuen ved, at en voksen går til og fra for at tage imod.

Overvej, om I har nogle grundlæggende strukturer og vaner, som kan stå i vejen for, at alle børn og forældre får en god modtagelse om morgenen – og hvad I kan gøre for at ændre på eller bløde de strukturer op.

Klæd forældrene på.

En tryk modtagelse og aflevering bliver skabt i et samarbejde mellem jer og forældrene. Men for mange forældre kan afleveringen om morgenen være en situation forbundet med mange følelser. For eksempel kan forældre blive usikre på, om deres barn er klar til at blive afleveret, eller om de nu også gør, som personalet forventer.

Hvis forældrene virker utrygge, skal det tages alvorligt. Deres utryghed kan nemlig smitte af på barnet. Derfor er det vigtigt, at I lytter til forældrenes oplevelser, giver dem god information og guider dem i det, der skal ske, når de ankommer om morgenen. Forældre bliver nemlig mere trygge, når de kender rutinen og rammerne for modtagelsen af deres barn. Så ved de, hvad der skal ske, og ikke mindst, hvem der gør hvad.

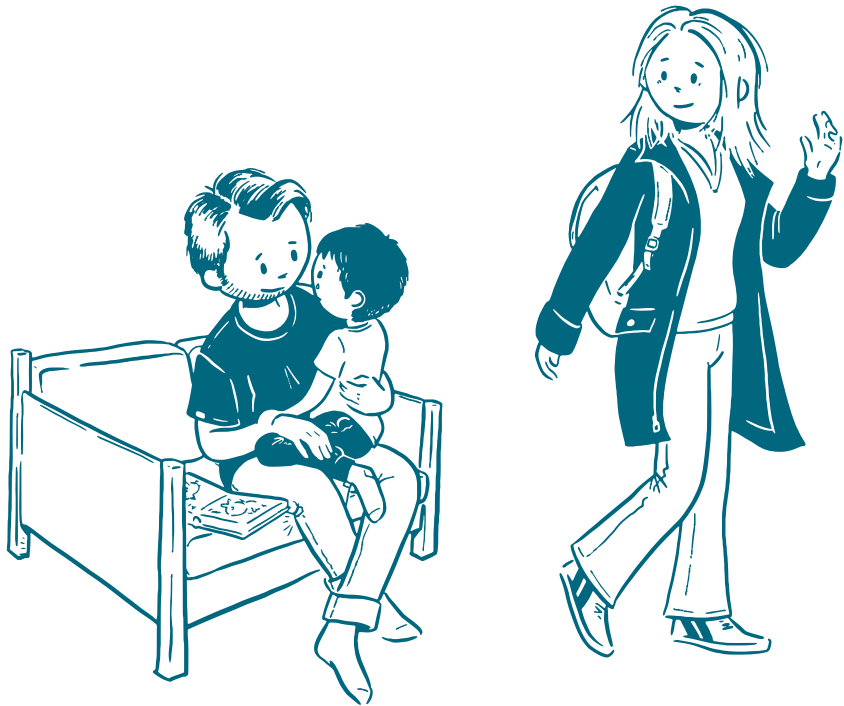
Det er hårdt for både forældre og barn, når afskeden er svær. Og når forældre har svært ved at få sagt farvel, kan det netop handle om, at de er usikre eller utrygge i situationen. Måske er forældrene i tvivl om, hvorvidt barnet er klar til at blive afleveret, eller om du er klar til at tage imod. Så er det ikke nødvendigvis en hjælp at bede forældrene om at gøre afskeden så kort som mulig. Invitér i stedet til en snak om, hvordan I sammen skaber en god aflevering, og hvad du kan gøre for at hjælpe.

Fortæl også forældrene, hvad deres rolle er, og hvad de kan gøre for at give barnet en god start på dagen i dagtilbuddet. Men forældrene skal også vide, hvad din rolle er. Forklar dem, hvad du gør, og hvorfor du gør, som du gør. Fortæl fx, hvorfor du har mest fokus på barnet, når de ankommer om morgenen.

“Det er megavigtigt for os, at vi får sat ord på, at ”jeg har set dig – velkommen i vuggestuen”, og så er vi egentlig til rådighed for børnene, også når de kommer ind ad døren. Men ved at vi bliver siddende, så er vi til rådighed for de børn, der er blevet afleveret, og det barn, der kommer. (...) Vi har valgt, at det er barnet, der skal have lov til at vælge den voksen, barnet gerne vil hen til. For os handler det mere om, hvem barnet er trygt ved.”

/ Pædagog i vuggestue

“Når mor er tryk ved, at ”selvom Peter græder, når jeg går, så kommer det til at gå godt”, og når jeg ser, at hun kan sige til ham ”det her går fint, Hilde passer på dig, og jeg kommer tilbage igen”, så er hun tryk ved, at jeg tager over, og hun ved, at jeg ringer, hvis ikke det går godt.”

/ Pædagogisk leder i vuggestue

Litteratur

Danmarks Evalueringsinstitut (2016). *Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Drugli, M. B. (2017). *Det ved vi om: Gode rutinesituationer i dagtilbud* (s. 34-39 + 49-52). Dafolo.

Drugli, M. B., & Undheim, A. M. (2012). Partnership between Parents and Caregivers of Young Children in Full-time Daycare. *Child Care in Practice* 18(1), s. 51-65.

Hansen, O. H. (2016). Emotionel relatering og modtagelse. I: Broström, S., Hansen, O. H., Jensen, A. S., & Svinth, L. *Barnet i Centrum: Pædagogik og relationer i vuggestue og dagpleje*. Akademisk Forlag.

Hansen, O. H. (2019). Mikroovergange og empati i vuggestue og dagpleje. I: Hansen, O. H., Svinth, L., & Broström, S. *Barnet i Centrum 2: Mod en 0-3-årspædagogik i vuggestue og dagpleje*. Akademisk Forlag.

Høyrup, A. R. (2018). *Tillidsarbejde og tydelighed. Et studie af tillid, magt og afhængighed blandt pædagoger og forældre i danske vuggestuer* (s. 130-142). Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet.

Juhl, P. (2019). Mikroovergange i vuggestuens hverdag og småbørns (vel)befindende. I: Rasmussen, K., Chimirri, N. A., Juhl, P., & Gitz-Johansen, T. *Har du det godt? Om at have det godt i daginstitutionens hverdag*. Dafolo.

Klein, P. S., Kraft, R. R., & Shohet, C. (2010). Behaviour patterns in daily mother-child separations: possible opportunities for stress reduction. *Early Child Development and Care* 180, s. 387-396.

Kousholt, D. (2019). Children's everyday transitions: children's engagements across life contexts. I: Hedegaard M. & Fler M. (Eds). *Children's transitions in everyday life and institutions*. London: Bloomsbury Academic, s. 145-165.

Porges, S. W. (2021). *Polyvagal Safety: Attachment, Communication, Self-Regulation* (s. 173-178). New York: W. W. Norton & Company.

Erfaringer fra coronatiden

Børns Vilkår (2020). *Børns oplevelser af at være i børnehave under genåbningen af Danmark*. København: Børns Vilkår.

Danmarks Evalueringsinstitut (2021). *Opsamling af erfaringer gjort under COVID-19 i danske dagtilbud - april til juni 2020* (s. 26-33). København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Ellegaard, T., & Bayer, S. A-L. (2021). Restriktioner og åbninger: Institutionsliv under covidregler. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 2021(2), s. 67-78.

Kolofon

Tekst og redigering: Stinna Vestergaard, Julie Ellesøe Jespersen, Pernille Robrahn og Nanna Brixtofte Petersen

Layout: Lisa Torris

Illustrationer: Mads Ortmann

Billeder: Jeppe Carlsen og Colourbox

Udgivelsesår: 2023

Find mere viden, inspiration og gratis materialer på bornsvilkar.dk/dagtilbud